

sitih parkeljnov. Svetniki in angeli so bili od sile radovedni in bi radi takoj slišali, kako je bilo v peklu. Sveti Miklavž pa jih je zavrnil. »Pozneje vam bom vse natančno povedal, sedaj moram nemudoma na zemljo. Otroci me že željno pričakujejo.«

Bilo je že pozno zvečer in sveti Miklavž ni vedel, kako bi najhitreje prišel na zemljo. Tedaj pa mu je sveti Jožef, nebeški tesar, prinesel več smučí in sani, ki jih je bil napravil tisto popoldne. Kar zdelo se mu je, da se bo sveti Miklavž kasno vrnil.

Lamouche ~ A. Debeljak

Čudežni ključek

Ob lepem pomladnem jutru, sončnem in toplem, kakršne zdaj tako pogrešamo, je mladi paž (dvorski plemič) Tankred zapustil svoj kraj, da bi šel srečo iskat. Ni mu bilo več za mirno življenje brez razburjenja, kakršno je imel doslej. Hrepenel je po

Iz nebeških vrat so prismočali najprej angelčki, noseč darila v koših na hrbtu, za njimi so se pridrsali parkeljni, ki niso bili nič kaj večši smučanja, na koncu pa se je pripeljal na udobnih saneh sveti Miklavž, zakaj ta ni hotel zaupati smučem svojih starih kosti. Prenevarno bi bilo nemara.

Tako so prišli na zemljo in so spet razveselili pridna otroška srca. Vsi so bili dobre volje, le parkeljni so bili več v snegu kakor na smučeh, ker jim je na levi nogi uhajalo kopito iz stremena...

nenavadnih prigodah, po strašnih nevarnostih, iz katerih bi prišel zmagovit in nepoškodovan. Peč je krenil po prašni cesti, na hrbtu pa je v vreči nosil svoje stvari. Polje je bilo zeleno, gozdovi gosti in dišeči, nebo od kraja do konca sinje in čisto.

Hadil je že nekoliko dni, kar se mu prikaže mesto. Bilo je mogočno obdano z visokim obzidjem. Ob vhodu sta štrlela dva grada, eden bel ko sladkor in sneg, drugi pa črn ko viharna noč ali vranja perot. Tankred je pospešil korak in skoraj dospel do mestnih vrat. Vstopil je in videl potrte ljudi, ki so tihotapili ob zidovih, kakor bi se bali, da bi jih kdo zapazil. Ko je nagovoril mimo idočega moža, je ta skrivnostno položil palec na usta in z znamenjem pokazal, naj molči, nato pa oprezno odšel.

Presenečen je Tankred zavil proti sredini mesta, ki pa sicer ni bilo bogve kolikšno. Ugotovil je, da je palača zaprta. Niti vojaštva ni bilo pred glavnimi vrati. V resnici je bilo videti, da je mesto izročeno splošni bojazni, in Tankred se je vprašal, ali ne bi bolje storil, če bi se napotil drugam.

V tem trenutku je opazil prosjaka, ki je čepel na koncu ceste ter v bedi iztezal roko. Vrgel mu je novce in izpregovoril:

»Vrli mož, kaj pa se godi tod?«

Starec se je zdrznil od groze.

»Ali si hraber?« je vprašal nazadnje.

»Seveda sem.«

»No, pa poslušaj! Ko si vstopil, si moral videti dva grada, belega in črnega. Beli grad hrani v sebi vse bogastvo mesta, črni pa je velika ječa, kjer se joka naša blaga in lepa kraljična Luiza. Zaprl jo je hudoben čarovnik. Nihče si ne upa ulomiti vrat. Sicer pa se vsi tako bojé čarovnika, da si nihče ne drzne ničesar početi in se vsakdo skriva v svoji dobro zapahnjeni hiši. Ako si zares srčen, osvobodiš kraljično. Brž ko ta pride iz grada, izgubi čarodej vso moč in za vselej izgine.«

»Kako pa hočeš, da naj jo rešim?«

Starček se je rahlo nasmehnil.

»Jaz sem prestar, drugače bi bil že sam to naredil. Odkleniti je treba vrata črnega grada, to je vse.«

Tankreda je od sile mikalo vse to, kar je slišal. Rešiti princeso, kakšna slava! Ali kako naj odpre ta vrata? Zahvalil se je beraču in počasi odšel po ulicah, da bi se mu posvetilo v glavi.

Zdajci je nikhla pred njim rdečkasta meglica in vila, krasna kakor dan, se mu je pojavila pred očmi.

»Mladi mož,« je rekla s kristalnim glasom, »dam ti pripomoček, da izvršiš dobro dejanje, ki ga imaš na umu. Ná tale ključ. Odklepa vsa vrata in lahka stvar ti bo, da odkleneš tudi črni grad. Ker nisi prebivalec tega mesta, čarodejec ne bo imel moči do tebe — zaradi tega ti lahko priskočim na pomoč.«

Osupel je Tankred pokleknil z enim kolonom, da bi sprejel dar od vile. Preden je izginita, mu je še velela:

»Dobro si to zapomni, ta ključ ti bo pomagal kolikor krat boš hotel. Ako pa kedaj storiš slabo dejanje z njim, bo izgubil vsako moč.«

Ko je ostal sam, se mu je sprva zadelo, da se mu je sanjalo. Toda ne.

V desnici je držal ključek od rezljane srebca, ki se je veselo lesketal na soncu.

Mali paž se je čutil ves vesel in se je naglo vrnil k mestnim vratom. Spotoma je pel na vse grlo in tako poganjal v beg vse preplašene prepotnike, ki so menili, da imajo opravka s samim čarovnikom.

Naposled je stal pred gradoma. Iz previdnosti je Tankred sklenil preizkusiti moč čudovitega ključka, preden bi poskusil oteti kraljično Luizo. Približal se je belemu gradu in vtaknil ključ v velikansko, težko ključavnico. Pred seboj je tedaj uzrl bajno bogastvo, sijajne dragulje, zlatnike, izpreminjaste in drage tkanine.

Naš mladi prijatelj je šel nekoliko zmeden na plan, skrbno je zaklenil vrata ter se približal črnemu gradu. Zopet je srčkani svetli ključek pokazal dobro voljo. Vrata so se na stežaj odprla.

Pri tej priči je radostno vpitje zadnelo po mestu. Prihitela je množica, ki se je zbrala za Tankredom in strmela v zevajoči grajski vhod. Kraljična se je pojavila v zlatem blesku.

Pričele so se veselice. Vsi so slavili Tankreda. Bil je rešitelj. Ah, zlobnega

čarovnika so bili že pozabili in naš junak je srečen ostal v mestu dveh gradov.

Neki večer pa, ko se je bil že navečal brezdelice in pohajkovanja, je zamišljeno ogledoval svoj ključek. Nepremagljivo se je domislil zaklada, ki ga je bil videl v svetlem gradu, belem ko sladkor, ko sneg ali mleko.

Če bi si vzel nekoliko tega bogastva? Saj na vse zadnje bi bilo to le pravična nagrada za njegov junaški čin!

Nekaj dni se je skušal upirati tej skušnjavi, ali naskakovala ga je čedalje bolj! In na ta način je v viharni noči Tankred ostavil princesino palačo in se skrivaj splazil do vhoda v beli grad. Z drhtečo roko je odklenil vrata, jih zaklenil za seboj ter obstal sam sredi bajne bogatije. Prižgal si je svečo in si natlačil žepe z vsem, kar je našel dragocenega in neprecenljivega. Ko pa si je napolnil še veliko vrečo, je sklenil pobegniti in se vrniti v svojo

deželo. Ljubki smehljal mu je izginil z obraza, sedaj je bil samo še tat, ostuden zmikav!

Hotel je odkleniti vrata, da bi stopil na plan, a navzlic vsemu naporu ključavnica ni bila več pokorna njegovemu ključku! Ah, zakaj ni pustil vrat odklenjenih! Sedaj je ujet v past! Viline besede so mu spet prišle na pamet, obšel ga je strah, sedel je na vrečo, kjer je bila shranjena njegova tatvina, in se bridko razjokal...

Zjutraj je pricesina straža zasledila tatú. Sodili so ga in zaprli v črni grad. Ondi je mogel dolgo razmišljati o posledicah svojega dejanja. Dobil je bil čudežno orodje za dobra dela; ko pa ga je uporabil za zlo, se je obrnilo proti njemu in ga pogubilo.

Poslej bo živel v vlažni, mrzli ječi. Hrabrilo ga bo le upanje, da mu kraljična milo odpusti, saj bržkone nikoli ne bo pozabila, kar je storil za njo.

Tankred je globoko obžaloval svoje nepoštено dejanje in kesanje ga je še bolj grizlo kakor kazni, ki so mu jo naložili.

Račun

Mali Milan je slišal nekega dne, da je govoril njegov oče o računih, ki jih je treba plačati. Pa si zmisli on, brihtna glavica, da bi bilo dobro in koristno, že bi tudi on napravil račun za vse tiste malenkosti, ki jih je moral dnevno opravljati za očeka in mamico. Tak račun je hotel predložiti svoji mami. In res, nekega dne je našla mati opoldne poleg svojega krožnika na mizi tale račun:

Mamica dolguje Milančku:

za nakupovanje v trgovini . . .	Din	4—
za odnašanje pisem na pošto . . .	„	2—
za to, da je bil vedno priden		
deček	„	3—
za nakupovanje znamk	„	4—
skupaj	Din	13—

Milančkova mamica ni rekla nobene, ko je to čitala, in Milanček

je našel zvečer pri svojem krožniku znesek 13— Din.

Zelo zadovoljen je vtaknil denar v žep, toda našel je pri krožniku tudi mamičin račun:

Milan dolguje mami:

za osem let bivanja v njeni hiši . . .	nič
za osem let vsakdanje hrane	nič
za pranje in krpanje perila in obleke . . .	nič
za postrežbo med boleznijo	nič
za vse druge skrbi in težave	nič
za to, da je imel vedno tako dobro	
mamico	nič
skupaj	nič

Milanček je čital ta račun in je molčal. Čez nekaj časa pa je stopil osramočen, z utripajočim srcem k mami in je spustil 13— Din previdno v žep materinega predpasnika.